

PM Rotel VIII (Dnr KS 2019/1253)

Förslag till ändring i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2012:11) om socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem eller hem för vård eller boende

Remiss från Socialstyrelsen

Remisstid den 23 oktober 2019

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Jan Jönsson anför följande.

Ärendet

Socialstyrelsen har remitterat förslag till ändring i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2012:11) om socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem eller hem för vård eller boende till Stockholms stad.

Socialstyrelsen föreslår att de regler som redan idag träffar socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem och HVB kommer genom förslag till ändringar att även inkludera barn och unga som fått en insats i form av stödboende. I förslagen finns rekommendationer rörande personliga besök, samtal med barn som är placerade i stödboende samt en rekommendation att egenkontrollen ska omfatta insamling av uppgifter om bl.a. hur ofta en socialsekreterare har besökt och samtalat med barnet eller ungdomen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden. Socialnämnden har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret ställer sig i huvudsak positivt till Socialstyrelsens förslag men bedömer att bestämmelsen om att nämnden ska följa barnet eller den unge med regelbundna besök och enskilda besök bör ha en tydligare innebörd.

Socialförvaltningen delar inte Socialstyrelsens uppfattning att det allmänna rådet i nuvarande författning om att socialsekreterare bör besöka det placerade barnet eller den placerade unga personen minst fyra gånger per år kan ersättas med en rekommendation att bedömningen av hur ofta ett barn eller en ung person bör besökas av socialsekreterare bör göras fortlöpande under placeringen.

Mina synpunkter

Att se till att barn i samhällets vård har en trygg och säker hemmiljö och utvecklas positivt är en av socialtjänstens viktigaste uppgifter. Det är därför mycket viktigt att socialtjänsten noga följer upp placeringar av barn och unga.

Jag välkomnar att Socialstyrelsen föreslår att myndighetens allmänna råd och föreskrifter ändras för att förtydliga socialnämndens ansvar att följa upp ungdomar som är placerade på stödboende.

Jag instämmer dock till fullo med den oro som såväl stadsledningskontoret som socialförvaltningen ger uttryck för, nämligen att ett avskaffande av ett minsta antal besök som den särskilt utsedda socialsekreteraren ska göra riskerar att leda till att det i praktiken blir färre besök än den idag gällande miniminivån om fyra per år. Det ter sig märkligt att överge detta krav, särskilt i ljuset av den kritik från IVO som Socialstyrelsen själv anför. Samtidigt är det korrekt att dagens bestämmelse om minst fyra besök per år måste vara just en miniminivå, och att behovet av uppföljning måste vara individuellt anpassat.

Jag vill vidare anföra följande. En central skyddsfaktor för alla barn, placerade eller inte, är att klara skolgången med godkända resultat. Forskningen har sedan tidigare visat att familjehemsplacerade barn har svårare att klara skolgången än andra barn. I Stockholm och på andra håll har vi kunnat se att tätt tvärprofessionellt stöd inom SkolFams arbetsmetod hjälper barnen att klara skolan.

Detta visar *för det första* behovet av insatser som inte utgår från en miniminivå utan som är anpassade efter barnets behov, där olika professioner och verksamheter också arbetar tillsammans kring barnet. Det visar *för det andra* vikten av att evidensbaserade metoder implementeras i socialtjänsten, där statliga myndigheter har en viktig roll i att ge kommunerna det stöd och den styrning som krävs.

Men det visar framför allt *för det tredje* på hur socialtjänsten bör och kan betrakta barnets skolgång som en central del i den omsorg som samhället visar om barnet, och som en självklar del i socialnämndens uppföljning inte bara av placeringen utan av insatserna efter avslutad placering. Det som är viktigt är inte bara huruvida den unge trivs i skolan och får hjälp med skolarbetet, utan också om han eller hon faktiskt klarar skolgången. En bra vårdnadshavare intresserar sig för barnens skolgång och ser till att de klarar skolan, och det bör självklart gälla även när det är socialtjänsten som beslutar om vården. Här bör Socialstyrelsen inför framtiden överväga att tydliggöra skrivningarna inom de ramar som dagens och framtidens socialtjänstlag ger.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 10 oktober 2019

JAN JÖNSSON

Bilagor

1. Förslag till ändring i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2012:11) om socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem, jourhem eller hem för vård eller boende
2. Konsekvensutredning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Socialstyrelsen har remitterat förslag till ändring i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2012:11) om socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem eller hem för vård eller boende till Stockholms stad.

Socialstyrelsen föreslår att de regler som redan idag träffar socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem och HVB kommer genom förslag till ändringar att även inkludera barn och unga som fått en insats i form av stödboende. I förslagen finns rekommendationer rörande personliga besök, samtal med barn som är placerade i stödboende samt en rekommendation att egenkontrollen ska omfatta insamling av uppgifter om bl.a. hur ofta en socialsekreterare har besökt och samtalat med barnet eller ungdomen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden. Socialnämnden har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 26 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig positiv till Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd om socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem eller hem för vård eller boende. Förslagen bedöms stärka förutsättningarna för en säkrare och tryggare vård för alla barn och unga som placeras utanför det egna hemmet, oavsedd placeringsform. Förslagen bedöms vidare ytterst bidra till att barn i samhällsvård tillförsäkras de rättigheter som uttrycks i FN:s barnkonvention.

Att noga följa och stödja barn och unga som omhändertagits för samhällsvård är en av den sociala barn- och ungdomsvårdens allra viktigaste uppgifter. Förslagen om att ta bort det nuvarande rådet att ange ett visst antal minsta besök, fyra enligt gällande rekommendation, bedöms i förarbetena innebära en risk att det blir en regel snarare än ett riktmärke.

Socialstyrelsen föreslår därför att bedömningen av hur mycket ett barn eller en ung person bör besökas av socialsekreterare bör göras fortlöpande under placeringen.

Stadsledningskontoret ställer sig dock tveksam till förslaget och bedömer att bestämmelsen om att nämnden ska följa barnet eller den unge med regelbundna besök och enskilda besök bör ha en tydligare innebörd. Det finns anledning att befara att placerade barn och unga idag, trots Socialstyrelsens allmänna råd, inte får fyra besök per år av sin särskilt utsedda socialsekreterare. En förändring från ett tydligt råd från Socialstyrelsen till en allmänt hållen rekommendation i enlighet med förslaget bedöms inte leda till någon förbättring av uppföljningen av vården av placerade barn och unga.

Stadsledningskontoret bedömer att de föreslagna förändringarna inte medför några nämnvärt ökade kostnader för Stockholms stad.

Stockholms stad har sedan stödboendereformen trädde i kraft 2016 planerat för behovet av stödboende och bedriver verksamhet i form av stödboende samt har barn och unga placerade i stödboende. Staden har sedan tidigare rutiner som säkerställer att en utredning i enlighet med 11 kap. 1 § SoL inleds när barnet eller den unge kan behöva ges ytterligare insatser eller

omplaceras. Stadsledningskontoret bedömer därför att de föreslagna förändringarna inte medför några nämnvärt ökade kostnader för Stockholms stad.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att remissen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialförvaltningen

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 augusti 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i stort med Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd med tillhörande konsekvensutredning och särskilt avseende följande:

- Att det i författningen införs ett nytt allmänt råd om insamling av uppgifter om vilka överväganden som gjorts i fråga om möjlighet att placera barnet inom nätverket samt av uppgifter om vårdnadshavares och föräldrars erfarenheter av socialnämndens råd, stöd och hjälp, inom ramen för socialtjänstens egenkontroll.

Förvaltningen delar emellertid inte Socialstyrelsens uppfattning att det allmänna rådet i nuvarande författning om att socialsekreterare bör besöka det placerade barnet eller den placerade unga personen minst fyra gånger per år kan ersättas med en rekommendation att bedömningen av hur ofta ett barn eller en ung person bör besökas av socialsekreterare bör göras fortlöpande under placeringen. Det finns anledning att befara att placerade barn och unga idag, trots Socialstyrelsens allmänna råd, inte ens får fyra besök per år av sin särskilt utsedda socialsekreterare. En förändring från ett tydligt råd från Socialstyrelsen till en allmänt hållen rekommendation i enlighet med förslaget bedöms inte leda till någon förbättring av uppföljningen av vården av placerade barn och unga.